

Plenum

Torsdag 26.11.2015 kl. 16.00—23.07

2.2. Muntlig fråga om finansiering av klimatåtgärder i utvecklingsländer (Satu Hassi gröna)

Muntligt spörsmål MFT 57/2015 rd

Muntlig frågestund

Talman Maria Lohela: Nästa fråga, ledamot Hassi.

Debatt

16.22 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! (Hälinää — Puhemies koputtaa) Ensi viikolla alkavat Pariisin ilmasto... (Hälinää) — Saanko minä puheenvuoron? — Arvoisa puhemies! Ensi viikolla alkavat Pariisin ilmastoneuvottelut ovat keskeisen tärkeitä koko ihmiskunnan tulevaisuudelle. Pariisissa kynnyskysymykseksi saattaa muodostua se apu, jota teollisuusmaat antavat kehitysmaiden ilmastotoimille. Kehitysmaille vuosia sitten luvatussa 100 miljardin dollarin vuosisummasta puuttuu vielä ainakin yli kolmasosa. On mahdollista, että Pariisin sopimusta ei synny, elleivät teollisuusmaat korota lupastaan. Samaan aikaan Suomen hallitus on rajusti leikkaamassa kehitysyhteistyötä ja aiemmin kehitysmaiden ilmastotoimien auttamiseen käytetyt päästökaupan huutokauppatulot on luvattu kotimaiselle teollisuudelle. Jos Pariisissa kynnyskysymykseksi muodostuu se, että teollisuusmaat nostavat ilmastorahoitustaan, onko hallitus siinäkin tapauksessa valmis valitsemaan leikkauslinjan ja vaarantamaan sen, että ihmiskunnan tulevaisuudelle annetaan mahdollisuus? Vai miten hallitus aikoo toimia?

16.23 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa rouva puhemies! Pariisin ilmastoneuvotteluissa kaikkein tärkein asia on se, että miltei kaikki maailman maat ovat viimein valmiita ryhtymään toimiin ilmaston lämpenemistä aiheuttavien päästöjen vähentämiseksi. Tämä on se ykkösjuttu, ja onneksi meillä on jo yli 170 maan ehdotukset tästä olemassa. Nuo ehdotukset eivät tule vielä riittämään. Sen takia Suomen ja EU:n tärkeimpiä tavoitteita neuvotteluissa on se, että sovitaan myös pitemmän aikavälin päästövähennyksistä sekä siitä, millä määräajoin aina tarkastellaan näitä luvattuja toimia.

Rahoitus on totta kai tärkeä kysymys, ja Suomi pitää kiinni aiemmin antamistaan sitoumuksista. Kuitenkin on hyvä muistaa, että minkään maailman veronmaksajien rahat eivät riitä ilmastonmuutoksen pysäyttämiseen. Kyse on siitä, alkavatko yksityiset yritykset ja sijoittajat investoida Pariisin jälkeen entistä vahvemmin puhtaaseen teknologiaan ja uusiutuvaan energiaan.

Punkt i protokollet PR 71/2015 rd

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan.

16.24 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri ei nyt varsinaisesti vastannut esittämäni kysymykseen, (Eero Heinäluoma: Ei edelleenkään!) mutta se asia, minkä ministeri totesi, on sinänsä hyvä, että yli 170 maata on esittänyt oman ilmastositoumuksensa, ja aivan kuten ministeri sanoi, ne eivät yhteensä silti vielä riitä siihen, että ilmastomuutos pidettäisiin alle 2 asteen.

On hyvä asia, että hallitus tavoittelee sitä, että ilmastositoumusten riittävyyttä Pariisin jälkeen säännöllisesti tarkastetaan, mutta on jo nyt selvää, että ne eivät riitä. Eli tulee toivottavasti piankin se hetki, jolloin myös EU:n ja Suomen on tarkastettava oman ilmastositoumuksensa riittävyyttä. Onko Suomen hallitus valmis siihen, että myös meidän ilmastositoumustamme, yhdessä EU:n kanssa annettua, tarkastellaan piankin? EU:han on jo tähän mennessä vähentänyt päästöjään yli 20 prosenttia, ja 40 prosentin vähennys vuoteen 2030 mennessä ei ole erityisen kunnianhimoinen eikä, kuten tiedämme, myöskään linjassa (Puhemies koputtaa) sen 2 asteen tavoitteen kanssa.

16.26 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Onneksi Suomen hallitus on kunnianhimoinen, ja olemme keväällä päättäneet hallitusneuvotteluissa, että tiivistämme tätä Suomen omaa sopeutumistahtia. Nostamme uusiutuvan energian osuuden jo tämän vaalikauden aikana vuoden 2020 tavoitellulle tasolle. Samaten päästöjen vähentäminen kaiken kaikkiaan: olemme luvanneet saavuttaa nuo 2020-sitoumukset jo tämän vaalikauden aikana.

Pariisin jälkeen Euroopan unioni alkaa rakentaa omaa vuotta 2030 koskevaa tavoitetta yksityiskohtaisemmin. Meillä on neuvotteluihin annettu lupaus vähintään 40 prosentin päästöjen vähentämisestä, minkä EU on yhteisesti tehnyt, ja, edustaja Hassi, te entisenä ympäristöministerinä toki tiedätte, että neuvotteluihin lähdetään aina yhteisellä tavoitteella eikä sitä kiritetä erilaisilla etukäteen annetuilla lupauksilla.

16.27 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä on lapsiamme kohtaan velvollisuus turvata hyvät elinolosuhteet tulevaisuudessa, joten toivotan ympäristöministerille voimia ja menestystä saada kattava kansainvälinen ilmastositoumus.

Nyhtäen markkinat ovat jo heränneet siihen, että jos ja kun ilmastositoumus saadaan, silloin sijoitukset hiili-intensiivisille aloille ovat iso riski. Ja nyt monet yritykset ovat jo pyrkineet eroon hiilikuplasta, ovat lähteneet myymään pois sellaisia omistuksiaan, jotka on sijoitettu hiili-intensiivisille aloille. Kysyisin hallitukselta, vastaavalta ministeriltä: Miten on Suomen valtion sijoitusten laita? Työeläkeyhtiöt, sijoitukset Solidiumin kautta, minkälainen hiilikuplariski siellä on, ja ollaanko ryhdytty toimenpiteisiin, kohdistamaan sijoitukset kestävämmiin?

16.28 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varsinaista hiilikuplariskianalyysia ei ole tehty, mutta myöskin Solidiumin salkussa on suomalaisia yrityksiä, jotka tekevät esimerkiksi uusiutuvan energian alueen tuotteita ja niin edespäin. Kyllä meidän painopisteemme on siellä koko ajan, ja uusiudumme siihen suuntaan. Mei-

Punkt i protokollet PR 71/2015 rd

dän pitää tehdä niitä käytännön tekoja myöskin täällä pääkaupunkiseudulla. Kyllä tämä täällä oleva hiilikasa on semmoinen käyntikortti, jota me emme Suomena, hiilivapaana yhteiskuntana ja uusiutuvan energian yhteiskuntana, halua esitellä. Vetoankin täälläkin oleviin Helsingin kaupungin ja pääkaupunkiseudun kaupunkien päättäjiin siinä, että täällä päästäisiin kohti uusiutuvaa energiaa. Suomalaiset yritykset tekevät osuutensa, ja Suomen hallituksen tavoitteet tässä ovat merkittävästi Euroopan tavoitteita kovemmat.

16.29 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Pääministerille tiedoksi, että me päätämme Helsingissä meidän Helsingin Energian kehityssuunnitelmasta ensi viikolla, ja se tulee olemaan hyvin kunnianhimoinen.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos on oikeasti meidän aikamme suurimpia haasteita, ja Pariisissa on pakko onnistua. Ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat hyvin laajoja. Yksi niistä on ilmastopakolaisuus. Ilmasto aiheuttaa kuivuutta, tulvia ja luonnonkatastrofeja ja siten vaikuttaa ihmisten elinolosuhteisiin omalla kotiseudulla. Nyt käsillä olevassa pakolais-tulvassa on myös ilmastolla vaikutuksensa. Syyriassa koettiin historiallinen monen vuoden kuivuus 2000-luvun alussa, ja tällä, totta kai, on vaikutus ihmisten toimeentuloon. Jos esimerkiksi maanviljelijä ei enää elätä itseänsä, on pakko lähteä liikkeelle etsimään elantoa toisaalta. Siksi kysyisin teiltä, ministeri Orpo: Mikä rooli mielestänne ilmastonmuutoksella on liikkeellä olevien pakolaisten määrässä? Me tiedämme, että Suomeen pyrkivät pakolaiset asettavat jo nyt meidän vastaanottojärjestelmämme kovalle. Eikö olisi järkevää vaikuttaa pakolaisuuden syihin, kuten ilmastonmuutoksen torjuntaan ja kehitysapuun? Paitsi inhimillistä myös taloudellisesti järkevää. Eli miten näette ilmastonmuutoksen ja sen torjunnan roolin pakolaisten osalta? (Eva Biaudet: Ulkoministerille!)

16.30 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä voisi lähteä liikkeelle siitä, että Pariisissa on erittäin tärkeä onnistua, saavuttaa globaali yhteisymmärrys siitä, miten ilmastonmuutosta hillitään. Jos katsotaan maahanmuuton, muutto-liikkeen, pakolaisuuden perimmäisiä juurisyitä, niin kyllä sieltä löytyy aivan varmasti ilmastonmuutos yhtenä merkittävänä tekijänä. Erityisesti Afrikan alueella, ja mikseivät vaikutukset näkyisi Syyriassakin, elinolosuhteet, mahdollisuudet elättää itsensä, tulla toimeen omassa maassaan, omalla kotiseudullaan, ovat pienempiä, ja se on yksi niistä syistä, jotka ajavat ihmisiä liikkeelle. Kun siihen samaan aikaan, samoille seuduille, lisätään se, että väestönkasvu on erittäin voimakasta ja yleinen toimeentulotaso on hyvin pientä, niin siitä kaikesta johtuu se, jonka edessä me nyt olemme.

16.31 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Hassi otti esille ilmastokysymyksen ja samassa puheenvuorossa esitti huolensa kehitysyhteistyörahojen leikkauksista. Toisaalta hallitus on lisäämässä Finnfundin pääomittamista, ja ymmärtääkseni Finnfund panostaa kehitysmaissa toimiviin yrityksiin. Nyt haluaisin kuulla asiasta vastaavalta ministeriltä: onko niin, että näissä yrityksissä tehdään työtä, joka on ilmaston kannalta positiivista, esimerkiksi aurinkovoimaa, tuulivoimaa, jotka työllistävät paikallista väestöä ja vaikuttavat ilmaston kannalta positiivisesti?

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Toivakka ei ole paikalla, mutta ministeri Soini vastaa.

Punkt i protokollet PR 71/2015 rd

16.32 Ulkoasiainministeri Timo Soini (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on erittäin hyvä ja tärkeä kysymys, myös periaatetasolla sillä tavalla, että useat teollistuneet maat, myös Euroopan unionin maat, ovat monella tavalla tulliliittoja ja tullikartelleja. Eli kun ajatellaan sitä tilannetta, että esimerkiksi kehitysmaat, jotka tuottavat oliiveja tai erinäköisiä muita tuotteita, eivät saa näitä oikeudenmukaisesti maailmanmarkkinoille, niin siinä syntyy tilanne, joka vaikuttaa sitten työntekijänä pakolaisuuteen ja siirtolaisuuteen. Jos me emme käy reilua kauppaa, niin me otamme vastaan näitä ihmisiä, joilta menevät elämisen edellytykset siinä, että kauppa ei ole reilua ja he eivät pärjää. Sen takia tämä edustaja Kiurun kysymys laajassa mielessä oli hyvin tärkeä ja olennainen. Kauppapolitiikka on osa kestävästä kehityspolitiikkaa.

16.33 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos ja sen torjunta on aikamme suurin kysymys ihmiskunnalle. Ilmastovelka on se suurin kestävyysvaje, joka suomalaisilla ja kaikilla maailman ihmisillä on, ja se meidän on meidän lapsillemme hoidettava kuntoon, että ilmaston lämpeneminen ei uhkaa taloudellista hyvinvointia ja ihmisten tulevaisuutta. Tästä syystä olisi tärkeää, että hallitus tekisi todella konkreettisia toimia eikä vain puhuisi. Esimerkiksi kotimaiset työeläkerahastot eivät ole vielä käynnistäneet rahojen siirtämistä kestäviin sijoituksiin, kuten esimerkiksi Norjassa on tehty, Ruotsissa on tehty. Olisi tärkeää, että hallitus kävisi tätä dialogia näitten suomalaisten laitosten kanssa.

Lisäksi haluaisin palata alkuperäiseen kysymykseen ja esittää ministeri Tiilikaiselle vielä kysymyksen: Oletteko tietoinen siitä, että Suomi on lupautunut yhdessä muiden teollisuusmaiden kanssa siihen, että me nostamme kehitysmaalle annettavan ilmastorahoituksen 100 miljardiin dollariin vuoteen 2020 mennessä, ja kaikilta mailta odotetaan, että rahoitus vähintään kasvaa? Onko Suomen hallitus valmis nostamaan tämän vuoden ilmastorahoituksen 88 miljoonan euron osuutta ensi vuoteen merkittävästi niin, että kehitysmaat sitoutuvat (Puhemies koputtaa) ilmastoneuvotteluissa ilmastososopuun, kun he odottavat, että velvoitteet meiltä heille suoritetaan?

16.34 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Olen tietoinen tästä edustaja Niinistön esille ottamasta kysymyksestä. Eli aiemmissa ilmastoneuvotteluissa kehittyneet maat ovat antaneet sitoumuksen mobilisoida 100 miljardin Yhdysvaltain dollarin summan vuositasolla vuoteen 2020 mennessä ilmastotoimiin, sopeutumiseen sekä ilmastonmuutoksen hillintään köyhimmissä maissa. Suomi on osana tätä antanut omat lupauksensa erilaisille ilmastorahastoille, ja näistä lupauksista pidämme kiinni. Pidämme kiinni siitä, mihin olemme sitoutuneet. Mutta edelleen toistan sen, että minkään maitten veronmaksajien rahat eivät tule yksin riittämään, ja sen takia on kaikkein tärkein kysymys, miten Pariisin neuvotteluista saadaan sen kaltainen viesti, että tuo yksityisen rahan suuntautuminen puhtaaseen teknologiaan, uusiutuvaan energiaan niin meillä kuin kehittyvissä maissa vahvistuu.

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustaja Halmeenpää.

16.35 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Päästökauppatuloja on Suomessa ohjattu ilmastotyöhön niin, että niitä on ohjattu kehitysmaiden

Punkt i protokollet PR 71/2015 rd

ilmastotyöhön. Mutta näin ei ole jatkossa, mikäli hallitus saa radikaalin esityksensä läpi ja haluaa ohjata päästökauppatulot jatkossa lähinnä energiantensiivisen teollisuuden tukemiseen. Vaikka suomalainen teollisuus ja yhteiskunta parhaansa mukaan ilmastopäästöjen vähentämiseen tähtäävät, niin kyllä ne ovat aiheuttamassa myöskin osan niistä päästöistä.

Kuitenkin siis yhteinen ja yleinen näkemys Suomessa on, että päästöjä tulisi pyrkiä vähentämään lähinnä muualla kuin meillä. Siellä, missä potentiaalia ilmastopäästöjen vähentämiseen on eniten. Kysyn ministeri Tiilikaiselta: eikö siis ole nurinkurista, että nyt ette halua antaa päästökauppatulojakaan näihin maihin, joissa potentiaali päästöjen vähentämiseen on suurin, ettekä halua antaa sitä kehitysyhteistyörahojenkaan kautta?

16.36 Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! En tiedä, kuinka monetta kertaa toistaisin sen, että Suomen hallitus on omilla toimillaan sitoutunut tekemään kotimaassa enemmän kuin mihin yksikään aiempi hallitus väreihin katsomatta on ollut valmis. Olemme olleet valmiita tiukentamaan meidän yhdessä antamiamme sitoumuksia, tiukentamaan aikataulua päästöjen vähentämiseksi ja uusiutuvan energian osuuden nostamiseksi kotimaisilla toimilla.

Sen lisäksi ajamme Euroopan unionissa varsin kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa, mikä toisaalta turvaa suomalaisille olemassa oleville teollisille työpaikoille jatkuvuutta ja toisaalta luo mahdollisuuksia uusille ventialoille, uusille puhtaille teknologioille ja niihin panostaville yrityksille. Tätä vauhditamme myös hallituksen kärkihankkeilla.

Mitä tulee siihen, että EU antaa mahdollisuuden myös kompensoida päästökaupan epäsuoria vaikutuksia teollisuudelle, hallitus käyttää, kuten moni muu EU-maa, tätä mahdollisuutta hyväksi ja on osan tuosta rahoituksesta valmis ohjaamaan teollisuudelle. Missään ei ole kuitenkaan kirjattu...

Puhemies Maria Lohela: Nyt on jo aika täynnä.

...ettei olisi mahdollista käyttää tätä rahaa... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

Frågan slutbehandlad.